

Lokale duurzame gemeenschappen in de energietransitie 'EU: Energy communities'

Presentatie bij Concept-RES Regio Drechtsteden
september 2020

1

Even voorstellen

Frits Lakemeier

- Burger en inwoner van Zwijndrecht
- Erkend deskundige energielabel woningbouw
- Proces- en projectmanager van veranderingen
- Projectleider 'Zon op andermans dak' bij Stichting Drechtse Stroom
- Lid expertgroep Postcoderoosregeling bij Coöperatie EnergieSamen
- Coördinator 'Zon' in Netwerk lokale duurzame initiatieven van Provincie Zuid-Holland
- Voorzitter Coöperatie Zon op Zwijndrecht
- Klimaatcoach bij Stichting KlimaatGesprekken

2

Wereldwijde Sustainable Development Goals - 2030

3

World Economic Forum - Global Risks Report 2020

4

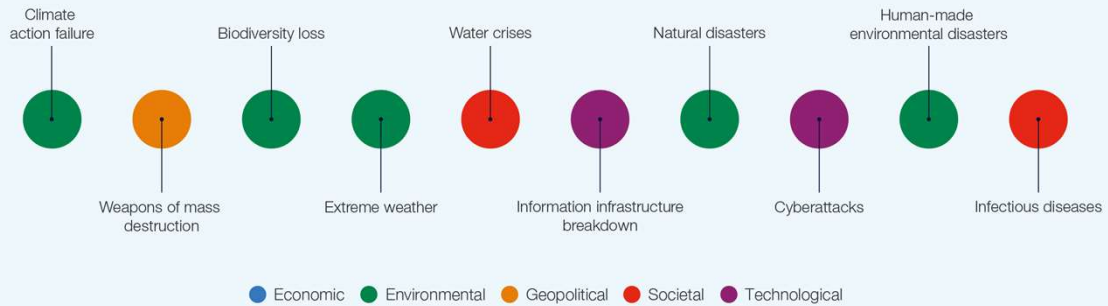
World Economic Forum - Global Risks Report 2020

TOP 10 RISKS OVER THE NEXT 10 YEARS

Long-Term Risk Outlook: Impact

Multistakeholders

Global Risks Report 2020

5

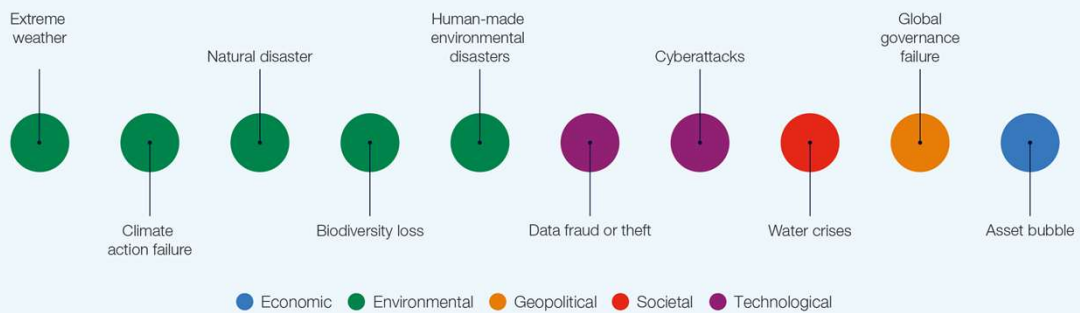
World Economic Forum - Global Risks Report 2020

TOP 10 RISKS OVER THE NEXT 10 YEARS

Long-Term Risk Outlook: Likelihood

Multistakeholders

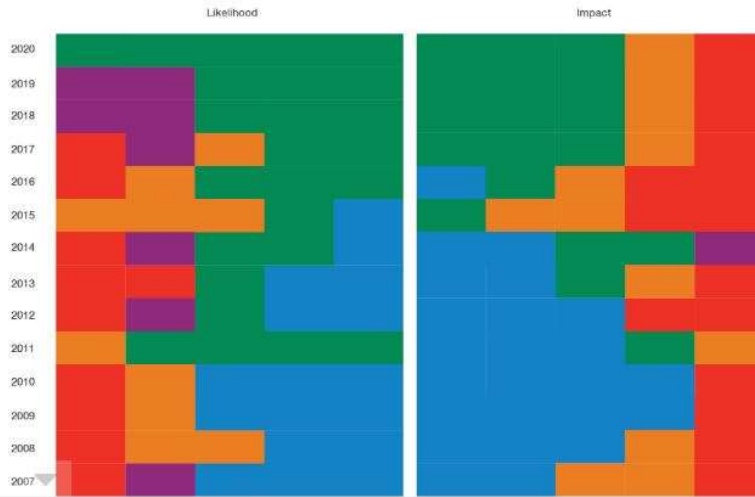
Global Risks Report 2020

6

World Economic Forum - Global Risks Report 2020

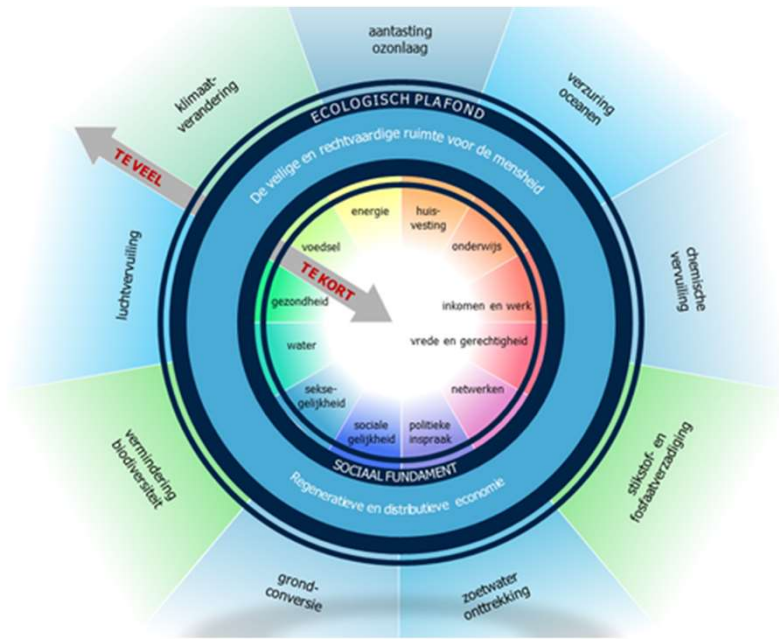
TOP GLOBAL RISKS

From economic to environmental. Climate now tops the risks agenda, while the economy has disappeared from the top five.

7

Donut-economie: sociaal fundamente-ecologisch plafond

8

De landelijke beweging

**energie
samen**

De energietransitie, dat zijn wij!

Energie Samen is de landelijke koepel en belangenvereniging voor duurzame energie-communities. De omslag naar een duurzame energievoorziening in Nederland wordt een succes als mensen in hun buurt of dorp mee kunnen doen. Energie Samen staat voor ons eigenaarschap in de energietransitie. Samen zijn we sterk, krachtig en machtig genoeg om een eerlijk en schoon energiesysteem te realiseren.

9

Coöperatieve principes

COOP

International
Co-operative
Alliance

10

De coöperatieve sector in Nederland

- Circa 2.500 actieve coöperaties
- Circa 18% van het bruto nationaal product
- Verspreid over gehele economisch veld
- Traditioneel sterk in land- en tuinbouw en verzekeringen
- Groot aantal in energie, gezondheidszorg en dienstverlening
- TOP-100 biedt werk aan 140.000 FTE en heeft 30.000.000 leden
- Achmea, Rabobank, FrieslandCampina, VGZ, CZ, DELA, Menzis, Coop en Odin supermarkten

www.cooperatie.nl – NCR vereniging van coöperaties

11

Lokale energie coöperaties in Nederland

- Circa 582 energie coöperaties in 80% van alle gemeentes
- Opwek duurzame elektriciteit, warmte en energiebesparing
- 6% van wind op land (193 MW) in eigendom van coöperaties
- 649 collectieve zonprojecten waarvan 94% op daken
- 54 warmte-initiatieven, 2 warmtenetten (Culemborg, Terheiden)

www.hieropgewekt.nl – Lokale Energie Monitor

12

Lokale energie burgerinitiatieven in de Drechtsteden

Stichting Drechtse Stromen
– **woningen** verduurzamen

Coöperatie Drechtse Energie
– **opwek** duurzame energie

Coöperatie Zon op Zwijndrecht
– **opwek** duurzame energie

Coöperatie Zon op Hendrik-Ido-Ambacht
– **opwek** duurzame energie

13

RES en lokale participatie

Het succesvol uitvoeren van het Klimaatakkoord lukt alleen samen met bewoners. Hoe pak je dat aan?

Participatiecoalitie

buur
kracht.

- Participatieve planvorming, beleidsvorming en projectuitvoering.
- Zorgvuldige inpassing met aandacht voor natuur en landschap.
- Invulling 50% in eigendom lokale omgeving, ook voor lage inkomens.

14

RES en lokale participatie

In de praktijk horen wij vaak de discussie dat (financiële) participatie niet (juridisch) af te dwingen is. De Wet ruimtelijke ordening en bestemmingsplannen bieden daar inderdaad weinig tot geen ruimte voor. Gemeentelijk beleid echter wel. Het gaat om het proces dat voorafgaat aan het moment van planologische medewerking.

Participatiecoalitie

15

RES en lokale participatie

Participatiecoalitie

Handreiking voor gemeenten met praktische adviezen en voorbeelden voor opstellen en implementeren van beleid rondom burgerparticipatie.

Lokaal eigendom in beleid

Gemeentelijke beleidskaders voor lokaal eigendom, participatie en ruimtelijke inpassing bij zonne- en windprojecten

www.departicipatiecoalitie.nl > bibliotheek

16

RES en lokale participatie

Participatiecoalitie

Hoe organiseer je als lokale overheid een succesvol proces met draagvlak en lokaal eigendom?

17

Lokale duurzame energie-communities Drechtsteden

7 projecten Zon op daken met totaal 2.300 zonnepanelen
Zdt 3, Ddt 2, Pdt 1, HIA 1

2 projecten Zon op daken in ontwikkeling (+ 1.250 zonnepanelen)
bij EBLO in Zdt en Pullen in Ddt

1 project Wind in ontwikkeling (1 windturbine)
bij Krabbegors i.s.m. Energiecoöperatie Dordrecht (HVC en Gem.)

18

Financiële participatie = eigendom = zeggenschap

Eigendom is economisch en juridisch eigenaarschap of aandeelhouderschap van een coöperatie. Omdat de leden van een coöperatie vrijwel altijd in de omgeving wonen is er ook sprake van lokaal eigendom. Bij eigendom is altijd sprake van financiële participatie. De omgeving investeert mee en draagt risico.

Let op! Andersom geldt dat niet:

Bij financiële participatie is niet altijd sprake van eigendom. Bij bijvoorbeeld obligaties of crowdfunding voor een wind- of zonnepark hebben de participanten geen zeggenschap over de installaties, tenzij dat op een andere manier is geregeld.

19

Samenwerking bij lokale participatie

Gemeente zorgt voor goede Beleidsregels voor participatie

We helpen elkaar met vinden van eigenaren met locaties voor collectieve opwek (met focus op daken met zonnepanelen)

We helpen elkaar bij communicatie met bewoners (eigenaren en huurders). Mensen - waar nodig - bewust maken, informeren over kansen, begeleiden en actief maken.

20

Iedereen doet wat

Praktische tips voor een duurzamer leven

Voor veel van ons is het niet de vraag óf we iets voor het klimaat kunnen doen, maar wát we kunnen doen.

De meeste Nederlanders vinden namelijk dat we iets moeten doen om klimaatverandering tegen te gaan, maar lang niet iedereen weet wat de eerste of volgende stap is.

Daarom start het rijk een meerjarige klimaatcampagne om informatie en handvatten te geven om zelf duurzame maatregelen te nemen, want er is altijd iets dat je kunt doen. Soms is het groot, soms klein, soms veel, soms weinig, soms goedkoop, soms wat duurder. Maar wél altijd wat.

21

Ecologische voetafdruk

De hele wereldbevolking verbruikt jaarlijks meer dan de Aarde kan bieden (Earth Overshoot Day 2020 = 22 augustus)

De gemiddelde Nederlander verbruikt 3,5 x zoveel als de Aarde kan bieden.

(Bijna) iedereen snapt dat en kan ook wat doen.

www.iedereendoetwat.nl

www.sdgnederland.nl

www.voetafdruk nederland.nl

www.overshootday.org

22

Inspiratie duurzame woningbouw in Oosterwold

4.300 hectare
15.000 woningen
Zeer duurzaam
Maximale vrijheid bewoners én verantwoordelijkheid!

www.maakoosterwold.nl

23

Duurzame Drechtsteden

Met de strategie van de Global Sustainable Development Goals en de Donut-economie,

willen wij in de Drechtsteden onze verantwoordelijkheid nemen om ons energieverbruik te verduurzamen. We snappen dat dat impact gaat hebben op onze fysieke leefomgeving. Net zoals bebouwing, wegen en andere infrastructuren. We gaan dat zo zorgvuldig mogelijk met elkaar bedenken en inpassen, maar in ieder geval zo snel mogelijk DOEN!

Snelheid maken en houden! Want we willen toch onder de 1,5 graad blijven?!

24